

Centrum
Mieroszewskiego

») DEMAGOG

Humbug:

kreatywne lekcje o weryfikowaniu
informacji i krytycznym myśleniu

Redakcja merytoryczna:

Kinga Klich, Piotr Litwin, Aleksandra Monkos,
Patryk Zakrzewski

Redakcja językowa i korekta:

Elżbieta Marszałek, Monika Tańska

Opracowanie graficzne:

Kinga Mańczyk

Autorzy poszczególnych scenariuszy są dopisani
przy swoich pomysłach.

Licencja Uznanie autorstwa
- Użycie niekomercyjne

Szanowni Państwo,

poniższe materiały powstały dzięki współpracy Centrum Mieroszewskiego ze Stowarzyszeniem Demagog, w ramach której – pod nazwą „HUMBUG” – zorganizowano i zrealizowano cykl warsztatów factcheckingowych, przeznaczony dla nauczycielek i nauczycieli szkół podstawowych i ponadpodstawowych.

W 2024 roku mieliśmy przyjemność współpracować z kadrami nauczycielskimi szkół w czterech miastach w Polsce – w Olsztynie, w Katowicach, w Szczecinie oraz w Rzeszowie. Dzięki warsztatom i materiałom dydaktycznym, przygotowanym przez organizatorów projektu, uczestnicy zajęć uczyli się rozpoznawania fałszywych treści, analizowania przekazów medialnych oraz skutecznego korzystania ze źródeł informacji. Celem spotkań było przeciwdziałanie dezinformacji poprzez zapoznanie nauczycieli z narzędziami, które pozwolą im skutecznie uczyć młodzież świadomego korzystania z mediów i zasobów internetowych.

Po otrzymaniu solidnej dawki wiedzy od ekspertów Stowarzyszenia Demagog nauczyciele i nauczycielki przystąpili do tworzenia własnych propozycji ćwiczeń, zajęć oraz gier – znajdują je Państwo na kolejnych stronach publikacji. Pomysły uczestników warsztatów są zgodne z założeniami ministerialnego dokumentu dotyczącego wspierania rozwoju umiejętności cyfrowych uczniów i nauczycieli („Podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2024/2025”).

Ćwiczenia zawarte w publikacji opracowano z myślą o praktycznym wsparciu nauczycieli – gotowe materiały dydaktyczne pozwalają na efektywne prowadzenie zajęć. Nie tylko skracają do minimum czas potrzebny na przygotowanie się do lekcji, lecz także zapewniają wysoką jakość edukacji, zarówno pod względem teoretycznym, jak i praktycznym. Wykorzystanie tych materiałów w procesie dydaktycznym niesie za sobą wiele korzyści:

- **wzmacnianie umiejętności krytycznego myślenia** – ćwiczenia uczą zadawania właściwych pytań, analizy źródeł oraz oceny wiarygodności informacji,
- **rozwijanie świadomości medialnej** – uczniowie zyskują umiejętność rozpoznawania dezinformacji, manipulacji i fake newsów, co jest niezwykle istotne w dobie nadmiaru treści cyfrowych,
- **zapewnienie praktycznego podejścia do nauki** – ćwiczenia bazują na rzeczywistych przykładach, dzięki czemu umożliwiają uczniom zastosowanie zdobytej wiedzy w codziennym życiu.

Edukacja medialna i krytyczne myślenie to kluczowe kompetencje we współczesnym świecie.

W dobie dezinformacji i natłoku danych nauczyciele odgrywają olbrzymią i ważną rolę w kształtowaniu świadomych i odpowiedzialnych odbiorców informacji.

Zachęcamy Państwa do aktywnego korzystania z przygotowanych materiałów i wdrażania ich w codziennej pracy z uczniami.

Życzymy owocnej pracy.

Powodzenia!

CZY DASZ SIĘ WKRĘCIĆ? GRA TERENOWA

30–60 minut

(możliwość dostosowania poprzez modyfikację liczby zadań i stanowisk z kodami QR)

Gra przeznaczona dla uczniów **klas IV–VIII szkoły podstawowej**, a także dla uczniów **klas I–III z rodzicami**.

NA JAKIEJ LEKCJI?

godzina wychowawcza

impreza szkolna, festyn

Cele aktywności:

- wyszukiwanie i weryfikowanie informacji z wykorzystaniem urządzeń cyfrowych
- doskonalenie krytycznego myślenia
- integracja drużyn

Wykorzystane narzędzia, pomoce:

- telefon lub tablet z dostępem do internetu i aplikacją do skanowania kodów QR
- kody QR do pytań i zdjęć
- karta odpowiedzi (prawda/fałsz), długopisy lub ołówki
- opcjonalnie: mapa stanowisk lub ich widoczne oznaczenie (np. balonami)

OPIS AKTYWNOŚCI

Przygotowanie pytań (załącznik 2), kodów QR, kart odpowiedzi (załącznik 1) oraz mapek ze stanowiskami. Za laminowanie kart z kodami (pytania mogą układać sami uczniowie). Wśród pytań powinny się znaleźć nieprawdziwe informacje. Należy zadbać o to, żeby fałszywe informacje nie dotyczyły ważnych i istotnych problemów. Pytania, w zależności od potrzeb, mogą dotyczyć regionu, szkoły, patrona placówki, ekologii, pierwszej pomocy przedmedycznej.

Przygotowanie stanowisk z kodami i z długopisami lub z ołówkami.

Gra terenowa. Uczestnicy otrzymują kartę odpowiedzi i mapę stanowisk. Odpowiadają na pytania typu „prawda/fałsz” i weryfikują odpowiedzi, do czego wykorzystują własną wiedzę i zasoby internetu (mogą korzystać ze sprzętu elektronicznego i aplikacji umożliwiającej skanowanie kodów QR). Wypełnioną kartę odpowiedzi uczestnicy przynoszą organizatorom do weryfikacji. Udział w grze możemy nagrodzić drobnym upominkiem.

Załącznik 1. Karta odpowiedzi

CZY DASZ SIĘ WKREŚCIĆ?

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
PRAWDA									
FAŁSZ									

Załącznik 2. Przykładowe pytania

1. Telefony alarmowe. Czy to są prawidłowe numery alarmowe?

- 112 – centrum powiadamiania ratunkowego (ogólnopolski numer alarmowy)
- 999 – pogotowie ratunkowe
- 998 – państwowa straż pożarna
- 997 – policja

2. Pierwsza pomoc. Czy to są prawidłowe kroki w pierwszej pomocy przedmedycznej?

- Oceń sytuację
- Wołaj o pomoc
- W razie potrzeby udroźnij drogi oddechowe uszkodzonego i sprawdź oddech
- Wezwij fachową pomoc medyczną (zadzwoń po pogotowie)
- Przykładowe źródło informacji

3. Czy to jest zamek w Olsztynie?

4. Segregacja odpadów. Czy poniżej podano właściwe kolory pojemników na segregację odpadów?

- Papier – niebieski
- Metale i tworzywa sztuczne – żółty
- Bio – brązowy
- Zmieszane – czarny

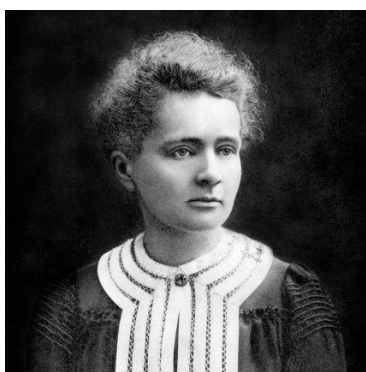
Przykładowe źródło informacji

Załącznik 2. Przykładowe pytania

5. Piramida zdrowia. Czy to prawda, że w piramidzie zdrowia dla dzieci najważniejsza jest aktywność fizyczna i odpowiednia ilość snu, a spośród pokarmów – warzywa i owoce, oraz że nie zaleca się nadmiernego spożywania słodczyz ani soli?

Przykładowe źródło informacji

6. [Fatsz] Czy to jest Maria Zientara-Malewska, patronka Szkoły Podstawowej nr 30 w Olsztynie?

7. Pierwsza pomoc. Czy to właściwe postępowanie?

Jeśli poszkodowany jest nieprzytomny i nie oddycha, zacznij od wykonania 30 ucisków na środku klatki piersiowej, w tempie 100–120 ucisków na minutę.

Następnie przejdź do 2 oddechów ratunkowych. Kontynuuj działanie bez przerwy w schemacie: 30 ucisków i 2 oddechy.

Możesz odstąpić od podawania wdechów, jeżeli obawiasz się o swoje bezpieczeństwo. Wtedy cały czas uciskaj klatkę piersiową.

Wykonuj powyższe działania do przyjazdu pogotowia ratunkowego, do utraty sił lub do momentu, gdy u poszkodowanego zauważysz oznaki krążenia, takie jak ruch, kaszel czy oddech.

Przykładowe źródło informacji

8. Odnawialne źródła energii. Do grupy tzw. OZE (odnawialnych źródeł energii) zaliczamy:

- energię wiatrową
- energię solarną (pochodząca z promieniowania słonecznego)
- energię wodną
- energię geotermalną,
- energię pochodzącą z biomasy

Przykładowe źródło informacji

9. [Fatsz] Zakończenie roku szkolnego odbędzie się 25 czerwca 2025 roku.

TYLKO PRAWDA ZWYCIĘŻA TURNIEJ FACTCHECKINGOWY

Może to być krótka aktywność **od 15 minut** (2-3 pytania) **do maks. dwóch godzin**.

Gra przeznaczona dla **uczniów postępujących się wyszukiwarką internetową**. W zależności od trudności pytań mogą to być już nawet pierwszoklasiści w szkole podstawowej.

NA JAKIEJ LEKCJI?

Dowolny przedmiot w zależności od rodzaju pytań. Mogą one dotyczyć tematów poruszanych na biologii, historii czy na godzinie wychowawczej.

Cele aktywności:

- rozwijanie umiejętności krytycznego myślenia (uczestnicy uczą się kwestionować informacje, analizować źródła, wyciągać własne wnioski)
- zapoznanie z narzędziami do weryfikacji informacji (uczestnicy poznają narzędzia i techniki, które mogą pomóc im sprawdzać wiarygodność informacji)
- zwiększenie świadomości zagrożeń związanych z dezinformacją (uczestnicy dowiedzą się o potencjalnych konsekwencjach rozpowszechniania dezinformacji i fake newsów)
- dużo dobrej zabawy

Wykorzystane narzędzia, pomoce:

- dwa komputery lub dwa tablety z dostępem do internetu (rekomendowany jest jeden komputer na grupę). Sprzęt można zastąpić telefonami komórkowymi uczestników – jeśli pozwala na to regulamin szkoły
- telefony komórkowe uczestników z dostępem do internetu – jeśli turniej odbywa się na świeżym powietrzu
- stoper do mierzenia czasu
- kartki papieru do zapisywania wyników lub tablica/flipchart
- zestaw pytań
- zestaw tabliczek z odpowiedziami (0, 1, 2) – dla każdej z grup (opcjonalnie)

OPIS AKTYWNOŚCI

Powitanie uczestników. Wyjaśnienie zasad turnieju i przeprowadzenie podziału na grupy (od 3 do 5 grup)

ZASADY TURNIEJU: Osoba prowadząca odczytuje pytanie wspólne dla wszystkich uczestników. Każde pytanie ma tylko trzy możliwe odpowiedzi: 0, 1, 2. Zawsze tylko jedna odpowiedź jest prawidłowa. Każda z grup ma za zadanie wybrać właściwą odpowiedź. Może zrobić to od razu, po krótkiej konsultacji w grupach lub po skorzystaniu z komputera (lub innego urządzenia, w zależności od wybranego wariantu) z dostępem do internetu.

WAŻNE: każda z grup może wykorzystać jedynie **15–20 minut** na poszukiwanie informacji w internecie, a każde użycie urządzenia skraca czas, który jest mierzony stoperem.

PRZEBIEG GRY:

1. Odczytujemy pierwsze pytanie dwukrotnie.
2. Pozostawiamy 30 sekund na odpowiedź lub ewentualną decyzję o skorzystaniu z urządzenia z dostępem do internetu. Osoba prowadząca wskazuje grupę, która ma podzielić się swoją odpowiedzią na forum.
3. Kiedy poznamy już prawdziwą odpowiedź, prosimy chętną grupę o przedstawienie zastosowanej strategii wyszukiwania lub sposobu dotarcia do rozwiązania. Jeśli żadna grupa nie poda poprawnej odpowiedzi, osoba prowadząca podsuwa wskazówki, dzięki którym uczestnicy do niej dotrą.
4. Praca z kolejnymi pytaniami.

Podsumowanie turnieju. Zliczenie punktów, nagrodzenie zwycięskiej grupy pamiątkowym dyplomem.

Podziękowanie uczestnikom za grę. Zachęcenie do bardziej świadomego i odpowiedzialnego korzystania z mediów i weryfikowania informacji w życiu codziennym.

PRZYKŁADOWE PYTANIA

1. O ile więcej kręgów szyjnych jest w szyi żyrafy niż w szyi człowieka?

Odp.: Zero, ponieważ zarówno szyja człowieka, jak i żyrafy ma siedem kręgów. U żyrafy kręgi są po prostu większe.

2. Ile ryb znajduje się w herbie Gdyni?

Odp.: W herbie Gdyni znajdują się dwie ryby koloru żółtego na tle białego miecza, który jest umieszczony na czerwonej tarczy.

3. Ile czarownic mieszkało w chatce z piernika w baśni o Jasiu i Małgosi?

Odp.: Jedna – oczywiście do czasu, aż nie wrzucono jej do pieca.

4. Ile jabłek widać na fresku w Kaplicy Sykstyńskiej przedstawiającym kuszenie Adama i Ewy?

Odp.: Michał Anioł namalował drzewo figowe, więc nie ma tam żadnych jabłek.

Autorka aktywności: Małgorzata Trąmpczyńska

Mechanika turnieju i pytania są inspirowane grą pt. „Ludzie kontra kamienie”.

NIEZŁE ZIÓŁKO

45 minut

Aktywność przeznaczona dla uczniów
szkoły podstawowej (klasy IV–VI).

NA JAKIEJ LEKCJI?

piknik ekologiczny

godzina wychowawcza

przyroda/biologia

Cele aktywności:

- wyszukiwanie informacji na temat ziół i roślin ogrodowych, które zagościły na boisku szkolnym
- weryfikowanie informacji
- integracja grup, grywalizacja

Wykorzystane narzędzia, pomoce:

- 10 znaczników z nazwami roślin
- skrzynki z roślinami
- telefony z aplikacją Obiektów Google

OPIS AKTYWNOŚCI

Nauczyciel(ka) przyporządkowuje losowo każdej roślinie znacznik z nazwą.

Uczniowie podzieleni na trzy drużyny zapoznają się z zasadami gry oraz z funkcją wyszukiwania obrazem w aplikacji Obiektów Google.

Zadaniem uczniów jest rozpoznanie każdej rośliny z pomocą aplikacji i wskazanie, czy znacznik z nazwą jest właściwie przyporządkowany.

Nauczyciel(ka) sprawdza odpowiedzi uczniów.

Wygrywa drużyna, która poprawnie oznaczy wszystkie rośliny lub największą liczbę roślin.

ZWERYFIKUJ PLOTKI O MNIE!

LEONARDO DA VINCI

45 minut

Do aktywności można wykorzystać dowolną postać historyczną, która w zasobach internetowych jest szeroko opisywana z powieleniem wielu błędów. Warto wtedy zmienić nazwę aktywności.

NA JAKIEJ LEKCJI?

historia sztuki, WOK

plastyka

nauki humanistyczne

Cele aktywności:

- rozszerzanie wiedzy młodzieży o postaci historycznej, kontekście epoki (np. Leonardo da Vinci i konteksty renesansowe)
- zwracanie uwagi na problem wiarygodności i aktualności źródeł (czytanie w poziomie, cel powstania strony, data powstania artykułu, czy został napisany przez autorytet badawczy, czy są odnośniki do badań naukowych)
- zwracanie uwagi na mechanizmy wiralowego rozprzestrzeniania się niezweryfikowanych informacji (dodatkowo praca z literaturą w celu podważenia mitów)
- przyczynek do dyskusji na temat plotek, hiperboli, budowania wizerunku

Wykorzystane narzędzia, pomoce:

- opcjonalnie: Mentimeter – do zebrania skojarzeń i wniosków (na początku, ewentualnie na końcu zajęć)
- fizyczne reprodukcje obrazów „Salvator Mundi” i „Mona Lisa” do rozdania uczniom lub grafiki wyświetlone przy pomocy projektora, aby można było zeskanować dzieło obiektywem Google (ewentualnie inne dzieła artysty)
- strony internetowe, np. Onet, Wikipedia, serwisy informacyjne
- wyszukiwanie obrazem Google
- strony muzeów, które posiadają obrazy Leonarda da Vinci, np. **Luwre** lub **Galeria Uffizi**
- Canva z dostępem online lub papier, klej, nożyczki i reprodukcja słynnego, hipotetycznego autoportretu artysty do stworzenia wizytówki

OPIS AKTYWNOŚCI

Wprowadzenie do tematu lekcji

Rozmowa do zebrania skojarzeń z Leonardem da Vinci (można wykorzystać narzędzie Mentimeter lub tablicę). Mogą pojawić się różne wnioski, np.: że samodzielnie, w sekrecie prowadził w piwnicy sekcje anatomiczne zwłok ludzkich, wskutek czego wyniki jego badań zostały podważone w środowisku naukowym; że Mona Lisa to ukryty autoportret artysty (czy na pewno?); że skonstruował pierwszy samolot (czy na pewno?). Podkreślenie, że wielkie postacie często otoczone są wielkimi mitami.

Podział na grupy i prośba o znalezienie informacji o tym dziele.

Wyszukanie obrazu „Salvator Mundi” za pomocą obiektywu Google. Zwrócenie uwagi na to, by sprawdzać aktualność artykułu (zmieniła się atrybucja dzieła; obecnie ponownie nie mamy pewności, czy jest to dzieło Leonarda). Wyszukanie obrazu „Mona Lisa” i informacji na jego temat. W tym przypadku można natrafić na wzajemnie wykluczające się teorie dotyczące tego, czy na obrazie znajduje się kobieta, czy mężczyzna, czy jest to sam autor, czy postać uśmiecha się lub czy ma (lub nie ma) brwi.

Rozmowa o tym, w jaki sposób rozprzestrzeniają się informacje o sensacyjnym charakterze. Można skorzystać z przykładowego **artykułu**, aby wychwycić dyskusyjne treści. Można też zachęcić uczniów do głosowania, które informacje są nieprawdziwe lub niepewne, np. czy naprawdę można powiedzieć o Leonardzie da Vinci, że był anatomem. Z pewnością tworzył szkice anatomiczne i korzystał z pomocy anatoma, czy jednak mamy pewność, że potrafił samodzielnie posługiwać się narzędziami chirurgicznymi? Popętniał wiele błędów związanych z budową ciała człowieka i jego funkcjonowania. Czy na pewno maszyna zaprojektowana przez Leonarda sprawdziłaby się jako czołg? Czy na pewno dzięki jego działaniom różne mechanizmy „weszły do użycia”? Raczej na swój własny użytek modernizował (na papierze – w formie szkicu, zapisu pomysłu) urządzenia już istniejące i znane od stuleci.

Możemy wyszukać wiarygodne strony muzealne i teksty biograficzne o Leonardzie da Vinci, pochodzące ze sprawdzonych publikacji na temat sztuki, pozwalające zebrać rzetelne informacje o dziełach i zestawić je z artykułami/materiałami dotyczącymi „Mona Lisy”.

Tworzymy cyfrowo lub analogowo wizytówkę Leonarda da Vinci, na której znajdą się jedynie sprawdzone informacje o twórcy. W innym wariantcie aktywności można umieścić informacje na paseczkach papieru, przemieszczać je i przeprowadzić ćwiczenie typu „prawda/fatsz” lub „brzmi wiarygodnie/niewiarygodnie” – i dlaczego?

Możemy pokazać, że fake newsy towarzyszą człowiekowi od stuleci. Przykładowo: od czasów Giorgia Vasariego, pierwszego biografisty artystów, latami była powielana informacja o tym, że Leonardo da Vinci zmarł na rękach króla Francji Franciszka I (zob. ob. **obraz Ingres**, który ukazuje to wydarzenie). Według badaczy dostępne są źródła, potwierdzone własnoręcznym królewskim podpisem, które wskazują, że władca przebywał wtedy w innym miejscu.

Źródła poszerzające wiedzę (j. angielski):

- Tekst dotyczący obrazu znajdujący się na stronie **Petit Palais** (redagowanej i sprawdzanej przez muzealników), podkreślający fikcyjność historii.
- Tekst na stronie **Italian Art Society** powołujący się na bibliografię i podkreślający, że historia o obecności króla jest co najmniej niepewna.

Wnioski końcowe: czego nauczyliśmy się o artyście i o procesie zbierania informacji? Do wykorzystania narzędzie Menti lub tablica.

FAKE NEWSY

ZADANIA EGZAMINACYJNE

25–45 minut
(zależy od poziomu grupy)

Gra przeznaczona dla uczniów **klas VII–VIII**
szkoły podstawowej.

NA JAKIEJ LEKCJI?

j. angielski

Cele aktywności:

- przedstawienie uczniom zagrożeń związanych z fake newsami i teoriami spiskowymi
- doskonalenie umiejętności rozpoznawania struktur gramatycznych
- ćwiczenie umiejętności tłumaczenia fragmentów zdań

Wykorzystane narzędzia, pomoce:

- wydrukowane karty pracy (załącznik 1)

OPIS AKTYWNOŚCI

1. Przedstawienie tematu lekcji.
2. Poproszenie uczniów o przygotowanie w parach definicji pojęcia „fake news”.
3. Omówienie przygotowanych definicji pojęcia „fake news”.
4. Samodzielne wykonywanie przez uczniów zadań od 1 do 4. Po każdym z nich nauczyciel omawia struktury gramatyczne, wyjaśnia nieznaną słownictwo itp.
5. Przedstawienie metody weryfikowania informacji za pomocą wyszukiwania obrazu w przeglądarce Google.
6. Podsumowanie lekcji, np. zwrócenie uwagi na funkcję fake newsów, sprawdzenie znajomości nowego słownictwa.

Załącznik 1

Zadanie 1. (0-4)

Przeczytaj tekst. Wybierz poprawne uzupełnienie luk 1.1.-1.4. Zakreśl literę A, B lub C.

The Dangers of fake news

Fake news stories comes with many disadvantages. Just how harmful are little lies? A little bit of fake news is nothing new, right?

It's possible to create audio and video of real people saying and doing things they never said or did. Deep fakes are more realistic.

1. Fake statements can influence business

Falsly created videos show events that 1.1. ____ never happened. They can show people saying, with the authentic ring of their own voices, things they never said.

2. Fake news can influence politics

A fake article can leave a huge impact 1.2. ____ politics and elections. These articles influence certain groups of people or people that look up to persons in their life.

3. Fake multimedia can ruin personal lives

Photoshopped images of two people meeting, intimate scenes, and much more will ruin a person's personal life. People start judging without 1.3. ____ the facts or the source.

4. Fake news feeds a conversation

Sometimes, fake news spreads 1.4. ____ rumors or gossip. People will believe and share anything they find engaging. On top of that, juicy, fake news feeds a conversation and creates equality between people with the same opinions. It connects people and creates communities.

1.1.	A. has	B. have	C. were
1.2.	A. on	B. with	C. for
1.3.	A. check	B. checking	C. checked
1.2.	A. like	B. just	C. only

Zadanie 2. (0-4)

Przeczytaj tekst, z którego usunięto cztery zdania. Wpisz w każdą lukę (2.1-2.4) brakujące zdanie (A-E) tak, aby otrzymać logiczny i spójny tekst. Uwaga! Jedno zdanie zostało podane dodatkowo i nie pasuje do żadnej luki.

Online conspiracy theories vs. Teenagers

Study shows that 60% of teens between ages 13-17 agreed with four or more conspiracy statements compared with 49% of adults. Teenagers are significantly more likely to believe online conspiracy theories than older generations.

Findings from Center for Countering Digital Hate (CCDH), a non-profit that fights misinformation, showed that 60% of 13-17-year-old Americans surveyed agreed with four or more harmful conspiracy statements – compared with just 49% of adults. 2.1. ____

The study polled more than 1,000 adults and 1,000 teenagers aged 13-17 about their ideas on social media and its impact. 2.2. ____ They were from from several categories of

misinformation, including anti-vaccine statements, antisemitism and Covid-19 misinformation.

It comes as younger generations are increasingly relying on social media for news and online search. 2.3. ____ A 2022 study found 50% of Gen Z respondents used social media to access news on a daily basis, and only 5% read newspapers.

2.4. ____ About 80% of polled teenagers agree that online harms have offline consequences compared with just 68% of adults.

- A. Recent data from Google found that 40% of Gen Z now prefers platforms like TikTok and Instagram to traditional search engines.
- B. Ironically, the younger generation is also more aware of the dangers online media presents.
- C. For teens who spend four or more hours a day on any single social media platform, the figure was as high as 69%.
- D. It is clear that some actions should be taken in order to protect teenagers.
- E. It also asked respondents to state whether they agreed with damaging statements.

Zadanie 3. (0–2)

Przetłumacz na język angielski fragmenty podane w nawiasach tak, aby otrzymać zdania logiczne i gramatycznie poprawne. Wymagana jest pełna poprawność wpisywanych fragmentów zdań.

Uwaga! W każdą lukę możesz wpisać maksymalnie trzy wyrazy.

3.1. I (zamierzam) _____ check whether this information is true.

3.2. You (nie powinienes) _____ believe everything what you read.

Zadanie 4. (0–2)

Uzupełnij zdania 5.1.–5.2. Wykorzystaj w odpowiedniej formie wyrazy podane w nawiasach. Nie należy zmieniać kolejności podanych wyrazów, trzeba natomiast – jeśli jest to konieczne – dodać inne wyrazy tak, aby otrzymać zdania logiczne i gramatycznie poprawne. Wymagana jest pełna poprawność wpisywanych fragmentów. Uwaga! W każdą lukę możesz wpisać maksymalnie trzy wyrazy, wliczając w to wyrazy już podane.

4.1. What does it say about the future of (we) _____ society and journalism?

4.2. She (interest) _____ fact checking and identifying fake and misleading news.

Odpowiedzi:

Zadanie 1.

1.1.B

1.2.A

1.3.B

1.4.A

Zadanie 2.

2.1. C

2.2.E

2.3.A

2.4.B

Zadanie 3.

3.1. am going to

3.2. shouldn't

Zadanie 4.

4.1. our

4.2. is interested in

FAKTY I OPINIE

SKĄD SIĘ BIORĄ STEREOTYPY?

45 minut

Aktywność przeznaczona dla uczniów **klas VII i VIII szkoły podstawowej** oraz **uczniów szkół średnich**. Można ją także zrealizować podczas **zajęć z seniorami**.

NA JAKIEJ LEKCJI?

godzina wychowawcza

język polski

język obcy

wychowanie do życia w rodzinie

wiedza o społeczeństwie

Cele aktywności:

- nauka odróżniania faktów od opinii
- zrozumienie przyczyn i mechanizmów powstawania stereotypów
- zbudowanie świadomości zagrożeń płynących z postugiwania się stereotypami

Wykorzystane narzędzia, pomoce:

- prezentacja multimedialna ze zdjęciami (przykładowe zdjęcia dostępne w załączniku nr 1)
- przygotowana wcześniej lista 15 stwierdzeń: faktów i stereotypów (np. na temat młodzieży)
- tablica interaktywna
- szary papier lub brystol
- karteczki samoprzylepne
- quiz w aplikacji Wordwall lub Kahoot (opcjonalnie: skserowany artykuł z prasy)

OPIS AKTYWNOŚCI

Nauczyciel przygotowuje plakat z szarego papieru lub brystolu. Dzieli go na pół prostą linią. W jednej rubryce zapisuje słowo „Fakt”, a w drugiej „Opinia”.

Nauczyciel rozdaje uczniom cztery karteczki samoprzylepne.

Nauczyciel wyświetla prezentację – na kolejnych slajdach pokazuje po jednym zdjęciu. Za każdym razem uczniowie i uczennice zapisują na karteczce odpowiedź na pytanie „Co widzę?”. Na ostatnim slajdzie cztery zdjęcia są wyświetlone razem.

Nauczyciel umieszcza na tablicy plakat. Zaprasza uczniów, aby przykleili swoje karteczki w jednej albo w drugiej rubryce. Chętne osoby odczytują swoje obserwacje.

Uczniowie przy wsparciu nauczyciela definiują pojęcia „faktu” i „opinii”. Nauczyciel zapisuje na tablicy kryteria pozwalające odróżnić je od siebie.

Propozycje:

- **FAKT** – zawiera same informacje, jest niezależny od osoby, można go zweryfikować,
- **OPINIA** – subiektywna ocena informacji, zawiera słownictwo wartościujące lub nacechowane emocjonalnie, nie da się jej zweryfikować, zależy od punktu widzenia

Po tej rozmowie uczniowie, jeśli tak zdecydują, mogą przenieść swoje wybrane karteczki z jednej rubryki do drugiej. Jeżeli tak zrobią, nauczyciel prosi, aby wyjaśnili, co wpłynęło na zmianę ich decyzji.

Nauczyciel wyjaśnia, że zarówno w tej aktywności, jak i w poprzedniej, pojawiły się opinie na temat młodzieży, które są dużymi uproszczeniami. Zachęca uczniów do zastanowienia się, skąd one się biorą.

- Nauczyciel przedstawia definicję stereotypu. Odwołuje się do przykładów o nastolatkach i zaznacza, że stereotypy mogą być szkodliwe także dla uczniów.

To utrwalone w społeczeństwie schematy myślenia i uproszczone wyobrażenia na temat pewnej grupy osób. Wyjaśnia, że stereotypy nie muszą być zgodne z rzeczywistością.

- Nauczyciel zachęca uczniów do zastanowienia się nad źródłami stereotypów. Czy wynikają z kierowania się opiniami lub nieodróżniania ich od faktów?

Nauczyciel podsumowuje aktywność. Przypomina najważniejsze różnice między faktami, opiniami a stereotypami. Na koniec zachęca uczniów, by w istotnych sprawach opierali się na faktach.

WARIANT ALTERNATYWNY

Zamiast quizu nauczyciel rozdaje uczniom kserokopię artykułu prasowego. Za pomocą markerów o różnych kolorach uczniowie zaznaczają fakty (jednym kolorem) i opinie (drugim kolorem). Następnie na forum klasy wspólnie omawiają swoje strategie odróżniania jednych od drugich. Nauczyciel zapisuje na tablicy najważniejsze wnioski.

Załącznik 1. Przykładowe fotografie do wykorzystania w prezentacji

Pamiętaj o licencji i o podaniu autora.

1. Dziewczyna w słuchawkach i z telefonem

Licencja CC BY-SA 2.0. Autor: verkeorg

2. Grupa nastolatków na wycieczce. Część z telefonem w ręku

Licencja CC BY 2.0. Autor: Waterford_Man

3. Dziewczyna i chłopak

Licencja Unsplash+ License

4. Osoba zastania swoją twarz

Licencja Unsplash License

SKĄD WIESZ, CO JESZ?

90 minut

Aktywność przeznaczona dla uczniów **klas VII i VIII szkoły podstawowej** oraz uczniów **szkół średnich**.

NA JAKIEJ LEKCJI?

godzina wychowawcza

wychowanie do życia w rodzinie

biologia

język obcy (na poziomie średniozaawansowanym, min. B1)

edukacja zdrowotna

Cele aktywności:

- zapoznanie z technikami weryfikacji informacji i metodą czytania w poziomie
- doskonalenie umiejętności krytycznej analizy źródeł informacji
- uodpornienie na zagrożenia płynące z korzystania z niewiarygodnych informacji

Wykorzystane narzędzia, pomoce:

- aplikacja Mentimeter
- komputer z rzutnikiem i kablem HDMI lub tablica interaktywna
- telefon
- karta Narzędziownik (załącznik nr 1)

OPIS AKTYWNOŚCI

Nauczyciel inicjuje rozmowę na temat zdrowego stylu życia oraz popularnych diet. Następnie zarządza burzę mózgow. Uczniowie mają za zadanie wymienić jak najwięcej diet. Mogą korzystać w tym celu z internetu, aby znaleźć ich więcej. Odpowiedzi zapisujemy na tablicy lub w Menti.

Po wypisaniu diet uczniowie dzielą się na grupy. Każdej z nich nauczyciel przydziela jedną dietę. Uczniowie szukają informacji na jej temat i zapisują je na kartce.

Nauczyciel przedstawia metodę **czytania w poziomie**, a każda grupa otrzymuje **Narzędziownik** (załącznik nr 1), wydrukowany lub wyświetlony w telefonie.

Nauczyciel prosi jedną grupę, by zweryfikowała wybrane przez niego nierzetelne źródło na komputerze podłączonym do rzutnika. Pozostali uczniowie obserwują i odznaczają w Narzędziowniku poszczególne kryteria wiarygodności. W razie potrzeby pomagają kolegom pracującym przy komputerze. Następnie każda z grup pracuje samodzielnie nad znaną przez siebie wcześniej stroną.

Nauczyciel zachęca uczniów do dyskusji na temat wiarygodności przeanalizowanych źródeł. Na co zwrócili uwagę? Czy coś ich zaskoczyło?

Nauczyciel podsumowuje zadanie. Zachęca do skorzystania z nowych umiejętności w najbliższych dniach. To doświadczenie można wykorzystać na innej lekcji jako punkt wyjścia do dyskusji o wiarygodnych źródłach informacji.

Załącznik 1. Narzędziownik

Metoda czytania w poziomie polega na **wyjściu poza sprawdzaną stronę**. Opuszczamy na chwilę weryfikowane przez nas treści, aby dowiedzieć się więcej o samym źródle. To pozwala na zestawienie i porównanie ze sobą informacji o różnym pochodzeniu oraz na krytyczną ocenę ich wiarygodności.

CO MOŻEMY SPRAWDZIĆ?

1. Strona internetowa

- Kto jest jej właścicielem?
- Czy podano kontakt do właściciela lub twórcy strony?
- Kto i w jaki sposób finansuje jej działalność?
- Czy ta strona jest oryginalna? Czy nie podszywa się pod inną lub nie imituje innej?

2. Autor lub twórca treści

- Czy wiemy, kto napisał dany artykuł lub stworzył daną treść? Czy ta osoba istnieje naprawdę?
- Co o tej osobie dowiemy się z innych źródeł? Czy ma ona dobrą reputację?
- Czym ta osoba zajmuje się na co dzień? Czy to dziennikarz, naukowiec, a może polityk?
- Czy ta osoba jest znawcą w dziedzinie, o której się wypowiada?
- Czy powołuje się na wnioski innych ekspertów? Jeśli nie, to co o tej sprawie mówią eksperci?

3. Treść, artykuł, film

- Czy w tytule pojawia się clickbait?
- Kiedy dana treść została opublikowana? Czy jest aktualna?
- Czy odwołuje się do innych źródeł? Jeśli tak, czy są one godne zaufania?
- Czy jest to pierwotne źródło danej informacji? Czy ta informacja pojawiła się już wcześniej na innej stronie, w raporcie lub w badaniu naukowym?
- Czy informacja została opisana też w innych miejscach w sieci? Jeśli tak, czy widzisz podobieństwa lub różnice między tymi omówieniami?

4. Zdjęcia i filmy

- Czy nagranie lub zdjęcie jest aktualne?
- Skąd pochodzi? Czy znane jest jego źródło i autor?
- Czy zostało opublikowane w dobrym kontekście?
- Czy można podejrzewać, że zostało przerobione lub wygenerowane przez sztuczną inteligencję?

Sprawdź po kolei wszystkie kryteria. Gdy coś wzbudzi Twoją uwagę, zapisz swoje wnioski. Na koniec oceń, czy dana strona jest wiarygodna. Pamiętaj: **brak informacji to też informacja**. Zachowaj czujność, gdy widzisz, że weryfikacja czegoś jest niemożliwa.

ZANIM ZOSTANIESZ FACT-CHECKEREM

45–90 minut

w zależności od dostępnego czasu
i szczegółowości poszczególnych etapów

Aktywność przeznaczona dla uczniów
klas VII–VIII szkoły podstawowej oraz
szkół ponadpodstawowych.

NA JAKIEJ LEKCJI?

język polski

języki obce

godzina wychowawcza

wiedza o społeczeństwie

Cele aktywności:

- rozwijanie umiejętności krytycznej analizy materiałów znalezionych w internecie
- znajomość narzędzi do rozpoznawania dezinformacji
- umiejętność analizy znalezionych w sieci materiałów z wykorzystaniem poznanych narzędzi
- krytycyzm wobec treści zamieszczanych w mediach

Wykorzystane narzędzia, pomoce:

- tablica multimedialna
- flipchart
- laptopy lub tablety (jeden na grupę)
- telefony komórkowe z dostępem do internetu
- przygotowane materiały (np. aktualne virale, doniesienia medialne – połowa z nich powinna być fałszywymi informacjami)
- **poradnik FRSI** „Kliknij. Sprawdź. Zrozum. Jak świadomie korzystać z informacji”

OPIS AKTYWNOŚCI

Przed zajęciami nauczyciel dowiadyuje się, jakimi zagadnieniami aktualnie żyje młodzież (mody, diety, informacje, wypowiedzi z mediów społecznościowych, challenge’e, virale, rolki itp.) i wybiera kilka informacji (tekstowych, tekstowych ilustrowanych zdjęciami, zdjęć). Połowa z nich powinna być fałszywa. Przykładowe materiały do analizy możesz znaleźć w Google News, w Google Fact Check Explorer lub na portalach factcheckingowych.

Nauczyciel rozpoczyna zajęcia i inicjuje rozmowę na temat fact-checkingu, aby zorientować się, co młodzież wie na ten temat.

PRZYKŁADOWE PYTANIA

- Co to jest fact-checking? Jak można przetłumaczyć to określenie na język polski?
- Kim jest fact-checker? Czym się zajmuje?
- Czy praca fact-checkera jest potrzebna? Dlaczego?
- Czy znacie jakieś organizacje factcheckingowe? Jakież?
- Czy korzystaliście z fact-checkingu? Co sprawdzaliście? Dlaczego?
- Kto z was chciałby być fact-checkerem?
- Jakie cechy powinien mieć dobry fact-checker?

Nauczyciel prosi młodzież o dobranie się w 3- lub 4-osobowe zespoły. Następnie wyświetla na ekranie linki do wybranych materiałów. Powinno ich być o co najmniej dwa więcej, niż jest zespołów, tak aby każdy z nich miał możliwość wyboru. Młodzież pracująca w danym zespole uzgadnia ze sobą, z którym materiałem chce pracować, i podaje swój wybór nauczycielowi. Na krótsze lekcje nauczyciel może przygotować dwa materiały i podzielić grupy, aby pracowały nad nimi.

Nauczyciel rysuje na tablicy tabelę i wypełnia pierwszy wiersz, a młodzież uzupełnia kolejne wiersze (numer zespołu/imiona, nazwa materiału, nad którym dany zespół pracuje).

Zespół (numer i/lub imiona uczniów)	Materiał do analizy	Ocena materiału (1)	Ocena materiału (2)	Ocena materiału (3)

Uczniowie pracują nad wybranym materiałem. Ich zadanie polega na zapoznaniu się z nim i dokonaniu intuicyjnej oceny jego prawdziwości. Następnie zespoły uzupełniają właściwy wiersz trzeciej kolumny tabeli „Ocena materiału (1)”. Skala ocen jest od 1 do 10 (gdzie 1 oznacza niewiarygodną informację, a 10 – wiarygodną).

Gdy wszystkie zespoły skończą pracę i zapiszą w tabeli jej wynik, nauczyciel przedstawia uczniom wybrane portale weryfikujące informacje w Polsce, np. **demagog.org.pl**.

Nauczyciel prosi uczniów, aby ponownie przeanalizowali materiał, nad którym pracowali, ale tym razem z wykorzystaniem wybranego portalu. Po wykonaniu zadania zespoły uzupełniają drugą kolumnę tabeli „Ocena materiału (2)”.

Gdy wszystkie zespoły skończą zadanie, nauczyciel zachęca do refleksji, odwołując się do wyników pracy młodzieży oraz porównania intuicyjnej oceny analizowanego materiału do analizy z wykorzystaniem narzędzia do weryfikacji.

PRZYKŁADOWE PYTANIA

- Czym kierowaliście się, dokonując pierwszej analizy materiału? Na co zwróciliście uwagę? Co przesądziło o uznaniu analizowanej informacji za prawdziwą/nieprawdziwą?
- Czy wasza druga ocena – dokonana z wykorzystaniem narzędzia do weryfikowania informacji – była taka sama jak pierwsza? Dlaczego? Co was zmyliło? Co was skłoniło do uznania informacji za wiarygodną/niewiarygodną?
- Jakie wnioski macie po wykonaniu tego zadania? Czego się nauczyliście?

W tym miejscu można zakończyć zajęcia lub kontynuować je na kolejnej lekcji.

Młodzież pracuje w tych samych zespołach, w których pracowała na poprzednich zajęciach. Nauczyciel zapoznaje uczniów z testem CRAAP, a następnie przydziela zespołom materiały analizowane poprzednim razem przez inny zespół.

Zespoły analizują materiał z wykorzystaniem testu CRAAP. Po wykonaniu zadania uzupełniają właściwą komórkę w ostatniej kolumnie tabeli: „Ocena materiału (3)” – wpisują swoją ocenę w wierszu dotyczącym materiału, który analizowali.

Nauczyciel zachęca młodzież do refleksji dotyczącej w szczególności porównania wyników trzech ocen.

Na zakończenie zajęć nauczyciel proponuje uczniom sprawdzenie umiejętności factcheckingowych poprzez rozwiązanie testów na stronie www.fajniezewish.pl.

FOTOGRAFICZNI DETEKTYWI CZYLI O WERYFIKACJI SZTUCZNEJ INTELEGENCJI I ZDJĘCIACH W SIECI

Centrum
Mieroszewskiego

DEMAGOG

45–90 minut

Aktywność przeznaczona dla uczniów **klasy VIII szkoły podstawowej** oraz **szkół średnich**.

NA JAKIEJ LEKCJI?

godzina wychowawcza

język angielski

Cele aktywności:

- zapoznanie uczniów z podstawowymi technikami generowania obrazów przez sztuczną inteligencję
- uświadomienie uczniom, że nie wszystkie obrazy w internecie są prawdziwe
- przedstawienie zagrożeń związanych z deepfake'ami i innymi formami manipulacji wizualnej
- rozwijanie umiejętności krytycznego myślenia i weryfikacji informacji
- rozwijanie umiejętności porównywania i wyszukiwania różnic między obrazami tworzonymi przez AI a prawdziwymi obrazami
- uświadamianie uczniom i uczennicom łatwości generowania grafiki i konsekwencji, jakie to ma dla użytkownika

Wykorzystane narzędzia, pomoce:

- telefony komórkowe
- projektor
- poglądowe zdjęcia (lepiej unikać zdjęć z osobami)
- aplikacje do tworzenia grafiki przy pomocy AI
- narzędzia – Hive AI Detector, InVid/WeVerify
- przybory do pisania
- karteczki do przyklejania (post-it)

OPIS AKTYWNOŚCI

Przed zajęciami nauczyciel przygotowuje zestaw materiałów wizualnych, które mogą posłużyć do ćwiczeń. Mogą to być zdjęcia wykonane przez nauczyciela (przedstawiające np. krajobrazy, sytuacje codzienne) oraz obrazy wygenerowane przez sztuczną inteligencję (np. za pomocą DALL-E, w Canvie). Nauczyciel zapisuje także linki do darmowych narzędzi graficznych online, które uczniowie mogą wykorzystać podczas zajęć. Ważne jest, aby materiały były różnorodne i zachęcające do analizy.

Zajęcia rozpoczynają się od krótkiej dyskusji prowadzonej przez nauczyciela. Następnie zostaje przedstawiony temat: „Sztuczna inteligencja w kreowaniu obrazów – co jest prawdą, a co iluzją?”. Motywem przewodnim dyskusji ma być AI. Nauczyciel inicjuje burzę mózgu i zadaje pytania.

PYTANIA

- Czym jest sztuczna inteligencja?
- Jakie znacie zastosowania AI?
- Czy korzystaliście z narzędzi opartych na AI, np. do edycji zdjęć?
- Co potrafi sztuczna inteligencja?

Uczniowie podzieleni na grupy zapisują na karteczkach samoprzylepnych trzy kluczowe hasła dotyczące AI i jej możliwości. Każdy zespół przykleja swoje karteczki na tablicy, a nauczyciel grupuje podobne odpowiedzi i wspólnie z uczniami podsumowuje wiadomości o sztucznej inteligencji.

Nauczyciel opisuje uczniom grafikę, jaką mają wygenerować przy pomocy wybranego narzędzia tworzącego obrazy, bazującego na sztucznej inteligencji (lista narzędzi do wyboru jest przygotowana wcześniej przez nauczyciela). Następnie opisuje on zdjęcie, które zostało wykonane przez człowieka (np. jego prywatne zdjęcie, np. zachód słońca w mieście) – zdjęcie to nauczyciel musi mieć przy sobie.

Grupy mają za zadanie wygenerować grafikę za pomocą wybranego narzędzia do generowania obrazów (np. Canva, DALL-E, DeepAI).

Na ekranie nauczyciel pokazuje uczniom opisywane zdjęcie, które stanowiło inspirację ich zdjęć. Zaprasza uczniów do podzielenia się swoimi dziełami na forum klasy. Grafiki warto ustawić koło siebie. Uczniowie mogą też umieścić je na dysku (np. Google), wcześniej przygotowanym przez nauczyciela, lub na wspólnej konwersacji na MS Teams. Przyspieszy to proces prezentowania grafik.

Uczniowie określają, jakie widzą różnice między oryginałem a wygenerowanymi grafikami. Dzięki temu mogą wydedukować, jakie są cechy charakterystyczne wygenerowanych obrazów.

Nauczyciel przedstawia uczniom narzędzia do weryfikacji autentyczności obrazów (np. Hive AI Detector, InVid/WeVerify). Uczniowie testują narzędzia na swoich grafikach, aby przekonać się, czy programy te wykryją, że zostały one wygenerowane.

Na zakończenie zajęć nauczyciel zachęca uczniów do refleksji nad wykonanym zadaniem. **Przykładowe pytania:**

- Czego nauczyliście się podczas zajęć?
- Czy wykorzystanie AI do generowania obrazów jest dla was przydatne?
- Jak oceniacie przydatność narzędzi weryfikacyjnych?

Podczas podsumowania zajęć nauczyciel zwraca uwagę na kwestie etyczne dotyczące wykorzystywania sztucznej inteligencji, tworzenia materiałów z użyciem swoich twarzy lub głosów, jak też na kwestie związane z prawami autorskimi. Zachęca uczniów do sprawdzania regulaminów aplikacji korzystających ze sztucznej inteligencji i do zwracania uwagi, co te aplikacje robią z wprowadzanymi danymi.

DEBATA PREZYDENCKA JAK ZWERYFIKOWAĆ INFORMACJĘ. SPRAWDŹ, CZY KANDYDACI MÓWIĄ PRAWDĘ

2 × 45 min

Materiał przeznaczony dla uczniów **szkół ponadpodstawowych**.

NA JAKIEJ LEKCJI?

wiedza o społeczeństwie

godzina wychowawcza

język polski

język angielski

informatyka

Cele aktywności:

- przeprowadzenie analizy/krytyki informacji na podstawie fragmentów wypowiedzi kandydatów na prezydenta: mowa ciała, język, weryfikacja treści
- zdobywanie umiejętności weryfikowania informacji

Wykorzystane narzędzia, pomoce:

- filmiki z YouTube'a
- źródła internetowe
- wydrukowane karty pracy (załącznik 1)
- baza linków z opisem mowy ciała i z kotem emocji

OPIS AKTYWNOŚCI

1. Wprowadzenie kontekstu geopolitycznego, wyjaśnienie celu i znaczenia debaty przedwyborczej.
2. Przedstawienie kandydatów – podstawowe informacje.
3. Krótkie wyjaśnienie, czym jest fact-checking (poszukiwanie/sprawdzenie informacji w celu odróżnienia faktów od opinii oraz zapobiegania dezinformacji).
4. Podział na grupy (wg pomysłu nauczyciela).
5. Przekazanie instrukcji – zadaniem uczniów są obserwacja i wystuchanie kandydatów. Debatę warto obejrzeć wspólnie całą klasą (możliwość dyskusji). Wybór kandydatów ma służyć zilustrowaniu określonych zjawisk odpowiednim przykładem – nie może wynikać z osobistych poglądów politycznych i stawać się podstawą do prezentowania stronniczych opinii.
6. Obejrzenie wybranych fragmentów filmów, dyskusja w grupach i wypełnienie kart pracy (załącznik 1).

7. Prezentacja wyników pracy na forum klasy.
8. Podsumowanie – podkreślenie znaczenia weryfikowania informacji w różnych źródłach w zapobieganiu dezinformacji.

PRZYKŁADOWE TEMATY DYSKUSJI Z UCZNIAMI

- Imigranci (czas nagrania – od 37:00 do 40:21)
Propozycja dla nauczyciela: warto zwrócić uwagę na propozycję Kamali Harris dotyczącą obrony granic w celu ograniczenia przerzutu broni, ludzi i fentanylu, a także na wypowiedź Donalda Trumpa o imigrantach jedzących psy oraz o zbrodniach.
- Wojna w Izraelu (czas nagrania – od 1:00:07 do 1:04:20)
Propozycja dla nauczyciela: warto zwrócić uwagę na wypowiedź Donalda Trumpa, który twierdzi, że gdyby rządził, to nie doszłoby do wojny w Izraelu i w Ukrainie.
- Wojna w Ukrainie, NATO, UE (czas nagrania – od 1:11:50 do 1:17:15)
Propozycja dla nauczyciela: warto zwrócić uwagę na wypowiedź Donalda Trumpa dotyczącą zakończenia wojny, NATO oraz UE, a także na słowa Kamali Harris na temat Polski.
- Problem dyskryminacji rasowej (czas nagrania – od 1:24:38 do 1:27:30)
- Służba zdrowia (czas nagrania – od 1:30:45 do 1:36:00)
- Zmiany klimatyczne (czas nagrania – od 1:36:20 do 1:39:18)

Instrukcja włączenia napisów w języku polskim:

- wejdź na stronę poprzez link
- kliknij ikonę koła zębatego
- wybierz opcję „napisy”, a następnie – „przetłumacz automatycznie”
- wybierz język polski z listy, która się wyświetli

[LINK DO DEBAT](#)

PRZYDATNE LINKI

1. [Link do koła emocji Roberta Plutchika](#)
2. Przykładowe linki do analizy mowy ciała polityków (*wskazówka dla nauczyciela: warto udostępnić uczniom wcześniej materiały, żeby mieli możliwość zapoznania się z informacjami przed lekcją):
[1](#) [2](#) [3](#) [3](#) [5](#)
3. [Gdzie można szukać podpowiedzi dotyczących weryfikowania informacji?](#)

PRZYKŁADOWE KOMENDY

„”	Wyszukaj konkretnie to hasło, np. „zadbaj o swoje zdrowie psychiczne”
AND	Wyszukaj to i to, np. Demagog AND Centrum Mieroszewskiego
OR	Wyszukaj to albo to, np. liceum OR technikum AND podręcznik
site:	Wyszukaj tylko na tej stronie, np. site:demagog.org.pl krytyczne myślenie
filetype:	Wyszukaj tylko ten typ pliku, np. filetype:pdf fake news
zakres czasowy	Wyszukaj treści opublikowane w danym czasie

Załącznik 1. Karta pracy

Po obejrzeniu filmów nauczyciel zachęca uczniów do refleksji i wspólnego poszukiwania odpowiedzi na następujące pytania:

1. Jaki jest temat wypowiedzi? O czym rozmawiają kandydaci?
2. Jaki jest ogólny odbiór emocjonalny wypowiedzi kandydata? Opisz to na podstawie karty emocji i uzasadnij swoją opinię.
3. Do jakich wniosków prowadzi analiza języka wypowiedzi kandydatów? Jakich zwrotów używają? Jakimi posługują się środkami językowymi (np. pytanie retoryczne)?
4. Czego możemy się dowiedzieć o kandydatach na podstawie analizy ich mowy ciała?
5. Czy kandydaci mówią prawdę? Czy to, o czym mówią, jest zgodne z rzeczywistością? Czy ich obietnice są możliwe do spełnienia? Uzasadnij swoje stanowisko, podaj swoje argumenty.

AKCJA – WERYFIKACJA CZY KRZYKLIWE HASŁA MÓWIĄ PRAWDĘ?

W klasach IV–VI: **2–4 godziny lekcyjne**,
w klasach VII–VIII: **2–3 lekcje**

Aktywność przeznaczona jest dla uczniów
klas IV–VIII szkoły podstawowej.

NA JAKIEJ LEKCJI?

godzina wychowawcza

wiedza o społeczeństwie

doraźne zastępstwa

wychowanie do życia w rodzinie

informatyka

geografia (aspekty społeczne)

język polski (podczas pisania charakterystyki postaci
lub podczas ćwiczeń z czytania ze zrozumieniem)

Cele aktywności:

- kształtowanie umiejętności odróżniania faktów od opinii
- doskonalenie umiejętności weryfikowania informacji
- nabywanie kompetencji medialnych, takich jak selekcja informacji oraz ocena jakości i przydatności źródeł
- budowanie świadomości wpływu informacji w sieci na emocje i decyzje

Wykorzystane narzędzia, pomoce:

- generator kodów QR
- linki do wybranych portali (przykładowe – w załączniku nr 1)
- telefon z dostępem do internetu
- laptop
- tablica multimedialna
- kolorowe karteczki

OPIS AKTYWNOŚCI

Fakt kontra opinia

- Przed lekcją nauczyciel przygotowuje zbiór artykułów (przykładowe zawarto w załączniku nr 1), które dotyczą Igi Świątek lub innej znanej sportsmenki albo sportowca. Dobiera źródła różnego typu, w tym m.in. serwisy sportowe, branżowe, plotkarskie. Tworzy kody QR do tych źródeł.
- Nauczyciel podaje trzy informacje o sobie – dwa fakty i jedną opinię. W przypadku młodszych klas nauczyciel może wyjaśnić najpierw te dwa pojęcia.
- Uczniowie mają za zadanie wskazać, która informacja nie jest faktem. Odpowiedzi typują poprzez głosowanie (np. podniesienie dłoni lub kolorowej karteczki).
- Nauczyciel wspólnie z grupą omawia każdą informację, a w przypadku faktów – ustala sposób, w jaki można ją zweryfikować.

- Uczniowie przygotowują trzy informacje o sobie (np. na kartce lub w formie elektronicznej), a następnie chętne osoby prezentują swój zbiór przed klasą. Pozostali zgadują, która informacja jest faktem, a która – opinią.

Akcja – weryfikacja, czyli Iga Świątek pod lupą

- Nauczyciel podsumowuje informacje na temat faktów i opinii w mediach.
- Nauczyciel dzieli klasę na grupy. Następnie przedstawia bohaterkę lub bohatera lekcji, a potem rozdaje uczniom kody QR i kolorowe karteczki (jeden kolor reprezentuje fakty, drugi – opinie). Uczniowie mogą też sami wyszukać artykuły dotyczące sportowca lub sportsmenki, wybranego/wybranej przez całą klasę.
- Grupy analizują artykuły i szukają w nich twierdzeń na temat postaci. Na kartce z wydrukiem artykułu o tenisistce przyklejają karteczki z zapisanymi faktami lub opiniami.

Akcja – manipulacja, czyli Iga Świątek dementuje

- Nauczyciel przeprowadza dyskusję dotyczącą znalezionych twierdzeń. Czy są one wiarygodne lub istotne dla czytelnika/czytelniczki? Czy zostały przedstawione w manipulacyjny lub emocjonalny sposób? Pomocne będą przy tym rutyny Krytycznego Myślenia dostępne na stronie Uniwersytetu Harvarda.
- Uczniowie analizują plakat – ich zadaniem jest zwracanie szczególnej uwagi na fakty i opinie na temat tenisistki. Jest to okazja do zastanowienia się nad tym, jak takie informacje mogą wpłynąć na odbiorców w zależności od tego, czy są miłośnikami tenisa, fanami szachów, czy też w ogóle nie interesują się sportem. Wspólnie z nauczycielem uczniowie rozważają różne perspektywy.
- Nauczyciel przeprowadza grę metodą dramy – uczeń lub uczennica wciela się w postać sportowca albo sportsmenki i próbuje udzielić odpowiedzi na pytania z artykułów. Odnosi się zarówno do kwestii dotyczących sportu, treningów, kariery, jak i do treści clickbaitowych, sensacyjnych, np. dotyczących życia prywatnego. Pozostali uczniowie zadają pytania – z zachowaniem wzajemnego szacunku.
- Następnie osoba, która wcieliła się w postać, opowiada, jak czuła się, kiedy odpowiadała na różne pytania. Za zachętą nauczyciela wszyscy wspólnie zastanawiają się nad wpływem mediów i clickbaitów na życie oraz samopoczucie sportowców, celebrytów czy influencerów.
- Nauczyciel przeprowadza podsumowanie zajęć w formie dyskusji. Na tablicy zapisuje pytanie: „Czy media powinny mieć prawo do publikowania informacji o życiu prywatnym?”. Uczniowie przedstawiają swoje stanowiska w tej sprawie – odwołują się przy tym do informacji pozyskanych w czasie lekcji, do przykładów z życia innych słynnych postaci oraz do własnych doświadczeń.

Załącznik 1. Przykładowe kody QR z artykułami

Ale wpadka! Niewiarygodne, co zrobili Idze Świątek. Internauci bezlitośni. „Tego się nie odzobaczy”

„Nowy skandal w tenisie”. Zobacz, co media na świecie piszą o Idze

To jest sekret sukcesu Igi Świątek. Świetne wieści przed Rolandem Garrosem

Na jaw wyszła smutna prawda o rodzinnym domu Igi Świątek

PRAWDA CZY FAŁSZ? ZOSTAŃ FACT-CHECKEREM!

2 godziny lekcyjne
(1,5 godziny)

Aktywność jest przeznaczona dla **uczniów szkół ponadpodstawowych**.

NA JAKIEJ LEKCJI?

język polski

wiedza o społeczeństwie

godzina wychowawcza

szkolenia dla rodziców

Cele aktywności:

- rozpoznawanie prawdziwych i fałszywych informacji w sieci
- rozpoznawanie technik manipulacji
- wykształcenie świadomości zagrożeń wynikających z dezinformacji oraz budowanie wrażliwości na fałszywe informacje

Wykorzystane narzędzia, pomoce:

- smartfony i komputer z dostępem do internetu
- zmanipulowane i prawdziwe zdjęcia, nagłówki, teksty, artykuły
- wypowiedzi youtuberów, współprace reklamowe influencerów w postaci krótkich form wideo, np. reelsy, shorty

OPIS AKTYWNOŚCI

„Pierwsze wrażenie” – praca w grupach

Zadaniem uczniów jest „intuicyjna” i wstępna ocena otrzymanego materiału, jego wiarygodności, celu, w jakim został stworzony. Nauczyciel dzieli uczniów na grupy, przydziela poszczególnym zespołom materiał do analizy: zdjęcia; artykuły, nagłówki, wpisy; rolki, reklamy; informacje na temat twórców internetowych. Zadaje pytania pomocnicze: „Co czujesz, gdy widzisz taką treść?” „W jaki sposób twórcy wykorzystują emocje?”. Po wykonaniu zadania każda z grup przedstawia krótko swoje wnioski z analizy otrzymanych materiałów.

Zaznajomienie uczniów z pojęciami: fakt, opinia i kontekst

Nauczyciel inicjuje dyskusję: Co to jest fakt, a czym jest opinia? Jak je odróżnić? Wyjaśnia uczniom, jak można rozróżnić fakt od opinii. Następnie – przed przeprowadzeniem analizy – wprowadza pojęcie kontekstu na konkretnym przykładzie (np. materiał ze strony Demagog.org.pl: **Czy Donald Tusk uratował psa z powodzi? Kontekst tego zdjęcia jest inny**).

Nauczyciel omawia, jak rozpoznać treści tworzone przez AI

Rozpoczyna od przeprowadzenia quizu: Jak rozpoznać zdjęcia zrobione przez AI. Następnie pracuje z uczniami z wykorzystaniem metody burzy mózgów – wnioski zostają zapisane na tablicy.

Zapoznanie uczniów z różnymi typami fałszywych informacji

Nauczyciel wprowadza do tematu, podkreśla zwłaszcza znaczenie intencji nadawcy. Przedstawia znane techniki manipulacji i omawia wybrane techniki na podstawie materiałów dostępnych na stronie Demagog.org.pl. Uczniom chcącym poszerzyć swoją wiedzę na ten temat nauczyciel udostępnia dodatkowe materiały dotyczące błędów poznawczych, popularnych technik manipulacji, nieuczciwych argumentów oraz manipulowania faktami. Następnie prezentuje sposoby rozpoznawania dezinformacji – wyjaśnia technikę czytania w poziomie. Uczniowie otrzymują karty pracy „Czytanie w poziomie” (załącznik 1). Następnie po raz kolejny analizują materiały otrzymane wcześniej, tym razem z wykorzystaniem kart pracy. Podsumowaniem pracy są końcowa dyskusja na temat wyników analiz i przedstawienie wniosków ze spotkania.

Załącznik 1. Karta pracy „Czytanie w poziomie”

1. Kto odpowiada za stronę

- Kto jest jej właścicielem?
- Czy adres e-mail jest prywatny, czy związany z instytucją?
- W jaki sposób właściciel strony finansuje swoją działalność? (Czy ze stroną są powiązane np. sklep, szkolenia, inne rodzaje działalności zarobkowej?).
- Czy jest możliwy kontakt z twórcą strony?
- Czy strona jest bezpieczna, czy nie podszywa się pod inną witrynę?
- Czy istnieją powiązania właściciela strony z innymi organizacjami? (Można to sprawdzić np. w rejestr.io).
- Czy istnieją media społecznościowe powiązane z tą stroną?

2. Autor publikacji

- Czy znamy jego nazwisko?
- Czy jest to ekspert w danej dziedzinie?
- Czym zajmuje się na co dzień? (Czy jest dziennikarzem? Czy uważa się go za autorytet w danej dziedzinie? Czy jest działaczem społecznym?).
- Jakie były inne publikacje tej osoby? Czego dotyczyły? Czy to publikacje naukowe? Czy spotkały się z krytyką?
- Czego możemy się dowiedzieć o autorze z mediów społecznościowych?

3. Publikacja

- Jak brzmi tytuł? Scharakteryzuj, czy działa na emocje, czy przedstawia fakty, jakie zastosowano znaki interpunkcyjne, jak zostały użyte wielkie litery itp.
- Czy istnieją linki do źródeł informacji?
- Czy odnośniki przenoszą do wiarygodnych źródeł?
- Jakie są cel i intencja tekstu?
- Co dominuje w publikacji – fakty czy opinie?
- Jaki jest kontekst informacji przedstawionych w artykule?

PAMIĘTAJ! Brak informacji to też informacja!
Wyjdź poza stronę, której wiarygodność chcesz sprawdzić.

FAŁSZYWE INFORMACJE W MEDIACH JAK ROZPOZNAĆ FAKE NEWSY I DLACZEGO JEST TO WAŻNE?

2 godziny lekcyjne
(1,5 godziny)

Aktywność jest przeznaczona dla **uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych**.

NA JAKIEJ LEKCJI?

każdy nauczany przedmiot

Cele aktywności:

- zwiększenie świadomości istnienia fałszywych informacji (fake newsów) oraz zagrożeń, jakie przynosi ich rozpowszechnianie
- kształtowanie umiejętności krytycznego myślenia oraz świadomego korzystania z różnych źródeł informacji

Wykorzystane narzędzia, pomoce:

- wydruki przykładowych artykułów – zarówno prawdziwych, jak i fałszywych informacji (np. teksty znalezione w internecie)
- prezentacja multimedialna na temat cech fake newsów oraz przykładowych narzędzi do weryfikacji informacji
- komputery lub inne urządzenia z dostępem do internetu, umożliwiające korzystanie ze stron przydatnych podczas fact-checkingu oraz z narzędzi weryfikacyjnych:
 - przydatne narzędzia internetowe: Google Fact Check Explorer, Fotoforensics – narzędzie do analizy zdjęć, TinEye oraz Google Images – narzędzia służące do wyszukiwania źródła zdjęcia
 - przydatne strony internetowe: Demagog – polska organizacja weryfikująca informacje, Snopes – międzynarodowy portal factcheckingowy

OPIS AKTYWNOŚCI

Wprowadzenie do tematu

- Nauczyciel zaczyna lekcję pytaniem: „Co to są fake newsy i dlaczego są problemem we współczesnym świecie?”.
- Uczniowie dzielą się swoimi spostrzeżeniami. Czy spotkali się z fałszywymi informacjami w sieci? Czy zdarzyło się, że uwierzyli w nieprawdziwą informację?
- Nauczyciel krótko omawia definicję fake newsów oraz ich potencjalne konsekwencje, takie jak dezinformacja, wpływ na społeczeństwo, panika społeczna oraz manipulowanie postrzeganiem i oceną wydarzeń.

Omówienie przykładowych fake newsów – analiza przypadków

- Nauczyciel pokazuje kilka fake newsów, np. sensacyjnych nagłówków, zmanipulowanych zdjęć lub memów, które zostały uznane za fałszywe. Wśród przykładów mogą znaleźć się np. nieprawdziwe historie o znanych osobach, zdjęcia zmanipulowane komputerowo, zmyślane wydarzenia.
- Uczniowie próbują wskazać, co sprawia, że daną informację można zakwalifikować jako fake news – np. brak wiarygodnego źródła, przesadnie emocjonalny język, błędne dane lub brak szczegółów.

Omówienie charakterystycznych cech fake newsów

- Nauczyciel przedstawia kilka wskazówek, jak rozpoznać fake newsy. Podkreśla, jak ważne jest zwracanie uwagi na takie kwestie jak zbyt emocjonalny język lub nagłówek, który ma „wstrząsnąć” czytelnikiem, brak wiarygodnych źródeł lub powoływanie się na anonimowe źródła, obecność błędów językowych i gramatycznych, brak nazwiska autora lub informacji o autorze, a także obrazki lub nagłówki, które nie odpowiadają treści artykułu.
- Następuje dyskusja o tym, jak przedstawione i omówione cechy mogą pomóc w rozpoznawaniu fake newsów.

Praca w grupach – symulacja rozpoznawania fake newsów

- Nauczyciel dzieli uczniów na małe grupy. Każda z nich otrzymuje inne artykuły i zdjęcia. Wśród materiałów są zarówno prawdziwe informacje, jak i fałszywe newsy.
- Zadaniem każdej grupy jest przeanalizowanie otrzymanych materiałów i zdecydowanie, które z nich są fake newsami. Uczniowie zapisują, jak doszli do takiego wniosku i jakie cechy informacji wskazywały na ich fałszywość. Typy przekazów, które mogą być analizowane, to np.: krzykliwe nagłówki bez wiarygodnych źródeł, zdjęcie lub filmy zmanipulowane poprzez przeróbki graficzne, informacje o wydarzeniach brzmiące zbyt sensacyjnie.
- Każda grupa prezentuje swoje wnioski na forum klasy.

Przegląd narzędzi do weryfikacji informacji

- Nauczyciel przedstawia strony i narzędzia pomagające w sprawdzaniu autentyczności informacji, takie jak: Google Fact Check Explorer, Fotoforensics, Demagog, Snopes.
- Krótko omawia każde z nich, a uczniowie mogą zobaczyć, jak z niego korzystać – na konkretnych przykładach.

Ćwiczenia indywidualne lub w parach – weryfikacja informacji

- Każdy uczeń (lub każdy dwuosobowy zespół uczniów) otrzymuje fakszywy albo prawdziwy artykuł, który ma zweryfikować za pomocą wybranych narzędzi (np. Google Images – do weryfikacji zdjęcia, wyszukiwarka – do sprawdzenia źródła wiadomości).
- Po wykonaniu zadania uczniowie dzielą się swoimi wynikami i omawiają, w jaki sposób udało się im potwierdzić autentyczność treści lub sklasyfikować informację jako fakszywę.

Podsumowanie zajęć i dyskusja

- Nauczyciel podsumowuje zajęcia, przypomina najważniejsze wnioski dotyczące rozpoznawania fake newsów.
- Uczniowie rozmawiają o tym, czy te zajęcia zmieniły ich podejście do wiadomości, które znajdują w sieci.
- Nauczyciel zachęca uczniów, by w przyszłości byli krytyczni wobec informacji, które spotykają, i sprawdzali ich źródła.
- Nauczyciel omawia zadanie domowe, w ramach którego każdy uczeń ma znaleźć w mediach przykład fake newsa lub podejrzanej informacji i napisać krótką notatkę, w której wyjaśni, dlaczego uważa, że może to być fakszywa treść oraz przedstawi wybrany sposób, w jaki można byłoby to sprawdzić.

AKCJA: SPRAWDZAM!

1 lub 2 godziny
lekcyjne

Aktywność jest przeznaczona dla **uczniów**
klas VI–VIII szkoły podstawowej.

NA JAKIEJ LEKCJI?

godzina wychowawcza

informatyka

wiedza o społeczeństwie

Cele aktywności:

- doskonalenie kompetencji w zakresie poszukiwania i weryfikowania informacji w internecie
- rozwinięcie umiejętności krytycznego myślenia i oceny wiarygodności danych
- nauka analizy wiarygodności zbiorów charytatywnych i treści dotyczących pomocy potrzebującym
- wzmocnienie postawy ograniczonego zaufania do treści internetowych

Wykorzystane narzędzia, pomoce:

- komputery, tablety lub telefony z dostępem do internetu
- narzędzia do wyszukiwania obrazu (np. Google Grafika, Google Lens, TinEye, Yandex)
- karty ze zbórkami do weryfikacji (przykładowa karta w załączniku nr 1)

OPIS AKTYWNOŚCI

Wprowadzenie

- Nauczyciel wprowadza uczniów do tematu lekcji: porusza problem weryfikacji wiarygodności zbiorów dla potrzebujących zwierząt. Wyjaśnia cele zajęć, którymi są doskonalenie umiejętności poszukiwania informacji i oceny ich wiarygodności, a także pielęgnowanie odpowiedzialnej postawy w działaniach społecznych.
- Następnie zadaje uczniom pytanie: „Czy braliście kiedyś udział w zbórcie dla zwierząt? Czy i jak weryfikujecie jej rzetelność?”

Aktywność główna: weryfikacja w praktyce

- Uczniowie zapoznają się z materiałem dotyczącym akcji pomocy marznącym bocianom, a następnie korzystają z wyszukiwarki internetowej i samodzielnie korzystają z metod pozwalających na weryfikację wiarygodności zbiorów.
- Następnie nauczyciel inicjuje dyskusję na temat: Jak sprawdzić, czy informacje pochodzą z wiarygodnych źródeł? (Przykładem takich źródeł mogą być strony naukowe, organizacje ochrony przyrody).

- Uczniowie otrzymują opisy zbiórek (zarówno fikcyjnych, jak i rzeczywistych) i rozważają na podstawie tekstów, czy zaprezentowane akcje są godne zaufania. Przykładowy opis zbiórki udostępniono w załączniku nr 1.
- Uczniowie otrzymują kartę pracy z pytaniami pomocniczymi (załącznik nr 1), a następnie:
- Nauczyciel wyjaśnia klasie, jak sprawdzić legalność i rzetelność zbiórek (np. poprzez numer KRS lub dane organizatora).

- Wyszukują w internecie informacje o organizacji ADA. Zastanawiają się wspólnie: Co to za organizacja? Czy zajmuje się pomocą zwierzętom?
- Wyszukują w internecie lokalizację fundacji pomagającej zwierzętom (np. w aplikacji Mapy Google).
- Dyskutują: Dlaczego warto sprawdzić, czy fundacja ma rzeczywistą siedzibę?

- Uczniowie w ramach gry symulacyjnej podejmują próbę kontaktu z organizatorem jednej ze zbiórek (np. przygotowują SMS lub wiadomość e-mail z pytaniem o szczegóły dotyczące akcji). W czasie wykonywania tego zadania nauczyciel może się wcielić w rolę organizatora i udzielić odpowiedzi zawierającej nowe informacje wymagające sprawdzenia.
- Uczniowie korzystają z narzędzi do weryfikacji zdjęć, takich jak wyszukiwanie obrazem (np. Google Lens). Szukają odpowiedzi na pytanie: Czy zdjęcie jest autentyczne? Czy pojawia się na innych stronach?

Podsumowanie i refleksja

- Uczniowie w ramach dyskusji grupowej odpowiadają na dwa pytania:
 - Co było najtrudniejsze w weryfikacji informacji?
 - Jakie błędy można popełnić, gdy ufamy niezweryfikowanym treściom?
- Nauczyciel podsumowuje aktywność. Podkreśla znaczenie krytycznego myślenia i odpowiedzialności w podejmowaniu działań charytatywnych.
- Uczniowie otrzymują zadanie dodatkowe. W domu mają znaleźć jedną zbiórkę w internecie, przeanalizować jej wiarygodność według kryteriów poznanych na zajęciach, a wyniki – przedstawić na kolejnej lekcji.

Załącznik 1. Zbiórka z bocianem

ZGADNIJ, GDZIE BYŁAM/BYŁEM

1-2 godziny
lekcyjne

Aktywność jest przeznaczona dla uczniów **klas IV-VIII szkół podstawowych** i dla **uczniów szkół ponadpodstawowych**.

NA JAKIEJ LEKCJI?

każdy nauczany przedmiot

geografia

przyroda

historia

informatyka

Cele aktywności:

- rozwijanie umiejętności wyszukiwania informacji
- kształtowanie umiejętności krytycznego myślenia oraz analizy obrazów
- zdobywanie umiejętności pracy zespołowej
- poszerzanie wiedzy z różnych dziedzin nauki
- rozwijanie kompetencji cyfrowych
- zwiększanie zaangażowania uczniów w proces nauki
- rozbudzanie ciekawości poznawczej uczniów

Wykorzystane narzędzia, pomoce:

- urządzenie mobilne dla uczniów – wyposażone w aparat fotograficzny i z dostępem do internetu, np. telefon komórkowy, tablet, laptop, Chromebook
- 3-5 zdjęć nauczyciela / osoby znanej / miejsca (w tym 1-2 zdjęcia wygenerowane przez AI) dla każdej grupy (grupy 3- lub 4-osobowe). Zależnie od zaawansowania grupy zdjęcia dla każdej z nich mogą być takie same lub inne
- programy do edycji zdjęć np.: Canva, Fotor, Pixrl Express

OPIS AKTYWNOŚCI

Przed lekcją:

- Przygotowanie zdjęć dla uczniów, w tym wygenerowanie zdjęć z wykorzystaniem AI.
- Wydrukowanie zdjęć dla każdej z grup lub udostępnienie zdjęć uczniom przed rozpoczęciem zajęć, np. w aplikacji Teams, Classroom lub Dysk Google.

W trakcie lekcji:

- Przedstawienie przez nauczyciela tematu i celu zajęć.
- Zadanie przez nauczyciela pytań, np.:
 - Jakie na zdjęciach można znaleźć wskazówki, które pomogą zidentyfikować przedstawione miejsce?
 - Jakie narzędzia mogą nam pomóc w rozpoznawaniu lokalizacji na zdjęciach?

- Wyjaśnienie uczniom, czym jest Google Grafika i do czego służy.
- Podzielenie uczniów na zespoły 3- lub 4-osobowe i rozdanie każdej z grup przygotowanych zdjęć oraz urządzeń mobilnych.
- Analizowanie przez uczniów zdjęć przygotowanych przez nauczyciela (celem zadania jest odgadnięcie, gdzie zrobiono zdjęcia, oraz ocena ich autentyczności).
- Zapisanie przez uczniów odpowiedzi w zeszytach i uzasadnienie wniosków z analizy ze wskazaniem, jakie wskazówki okazały się pomocne.
- Zaprezentowanie przez przedstawiciela zespołu wyników pracy grupy na forum klasy.

Podsumowanie lekcji przez nauczyciela, np. poprzez zadanie następujących pytań:

- Co było najtrudniejsze w wyszukiwaniu?
- Jakie techniki działały najlepiej?
- Czego nowego się nauczyliście?

Centrum
Mieroszewskiego

Misją Centrum Mieroszewskiego jest inicjowanie, wspieranie i prowadzenie działań adresowanych do narodów Europy Wschodniej, w szczególności do Ukraińców, Białorusinów, Gruzinów i Mołdawian, aby wzmocnić niezależność ich państw, w świetle rosyjskich prób rewizji granic i odbudowy regionalnej hegemonii, aby wspierać procesy, które przyczynią się do budowy dojrzałych demokracji, przybliżyć do struktur euroatlantyckich oraz pogłębiać więzi z Polską. Dialog z Rosjanami pozostaje w orbicie zainteresowania Centrum, ale z powodów zarówno politycznych, jak i moralnych musi zostać ograniczony do osób i instytucji, które jednoznacznie potępiły rosyjską agresję i rosyjskie zbrodnie.

mieroszewski.pl

))) DEMAGOG

Pierwsza polska organizacja factcheckingowa. Od 2014 roku weryfikujemy wypowiedzi polityków, sprawdzamy obietnice wyborcze, walczymy z fake newsami i dezinformacją. Dzielimy się wiedzą i edukujemy. Naszą misją jest walka z fałszywymi informacjami i dezinformacją oraz dostarczanie obywatelom rzetelnych, bezstronnych i sprawdzonych informacji.

demagog.org.pl